

"לסייע למי שעוד נשאר" איתור וטיפול בניצולי שואה

המרכז הרפואי האוניברסיטאי סורוקה
לינה ויימן-קוקטון, אליה עוזיאל, השירות לעבודה סוציאלית

רקע

בשנים האחרונות מספרם של ניצולי השואה הולך ומתמעט. מחקרים המתייחסים לניצולי השואה החיים בישראל מעידים על מצבם המורכב בשנות ה-2000: עוני, מצוקה כלכלית קשה, בעיות בריאותיות מורכבות, האפייניות רק להם, בידוד חברתי והיעדר מודעות לזכויות. גופים רבים חברו יחד כדי להוסיף עזרה לניצולי השואה. השירות לעבודה סוציאלית במרכז הרפואי האוניברסיטאי סורוקה הציב לעצמו מטרה להוביל את השינוי בטיפול בניצולים במהלך האשפוז בבית החולים. עד לאחרונה לא היה תהליך אחיד לזיהוי ניצולי השואה, ועל כן איתורם בבית החולים היה חלקי. בקרב הצוותים הרפואיים והסיעודיים לא הייתה קיימת מודעות מספקת לצרכיהם המיוחדים, לעובדים הסוציאליים לא היה מספיק מידע ולא הצליחו להגיע לניצולים, וגם הניצולים עצמם לעיתים לא היו מודעים כלל לזכויותיהם.

מטרות

הגברת איתור וזיהוי ניצולי שואה במסגרת כלל מחלקות האשפוז בבית החולים, העמקת הטיפול והליווי הפסיכו-סוציאלי הפרטני לאור משבר החולי וייזום ופיתוח פרויקטים המיועדים לסייע לניצולי השואה ובני הדור השני, מיצוי זכויות והרחבת איתור הזכאים להטבות, הדרכה והטמעת ידע בקרב הצוותים הרב מקצועיים בבי"ח.

שיטה

מערכת לאיתור ניצולי שואה מאושפדים כעת

צוות פיתוח של בית החולים האוניברסיטאי סורוקה בנה מערכת שמציגה את רשימת ניצולי השואה שמאושפדים כעת לפי מחלקה

1. פיתוח כלי חדש, בשיתוף ותמיכה של יחידת המחשוב שנועד להגביר איתור ניצולי השואה, אשר עשויים להזדקק לסיוע בבית לאחר השחרור מבית החולים, בהתאם למצבם הרפואי ולהרחיב את הידע של הניצולים ומשפחותיהם בנוגע לזכויות. הכלי החדש מאפשר איתור אחיד ומקסימאלי של ניצולי השואה המאושפדים. הוא מביא למירב את מיצוי זכויותיהם, ללא תלות בגורמי קהילה שונים, וזאת על ידי הבטחת מתן טיפול אחיד על פי עקרונות מקצועיים, תוך גישות תרבותיות וחיסיון מידע.

2. פיתוח ויישום תוכנית להדרכת צוות השירות הסוציאלי לשם העמקת טיפול בניצולי השואה ובני הדור השני וזאת באמצעות: א. הדרכה קבוצתית ופרטית ב. תרגול, מענה לשאלות ג. הרחבת השימוש בתוכנת מחשב.

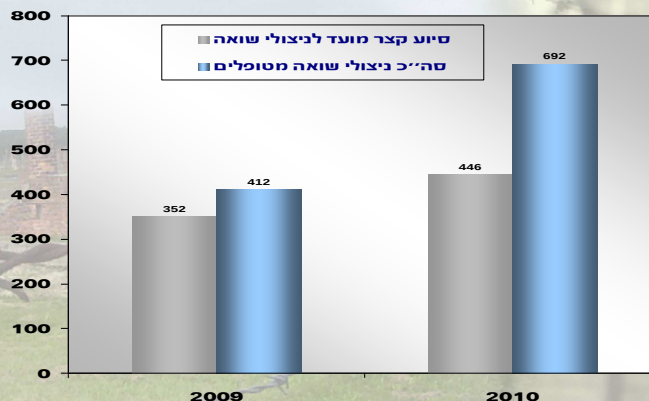
3. פיתוח תוכנית להדרכת צוותים נוספים לגישה וטיפול בניצולי השואה במהלך האשפוז.

4. בניית תוכניות טיפול וסיוע נוספות לניצולי השואה ובני הדור השני, כגון קבוצה טיפולית למטפלים העיקריים בניצולי השואה (בני הדור השני), ותוכנית סיוע של מתנדבים לניצולי השואה המאושפדים בבי"ח.

תוצאות

מאז תחילת הפרויקט בתחום ניצולי השואה ישנה עלייה ניכרת במספר הניצולים המטופלים בשנת 2010 לעומת 2009. כמו כן, ניכרת העמקה בטיפול ובידע של צוות השירות הסוציאלי בנוגע לטיפול וזכויות של ניצולי השואה.

גרף המייצג את הטיפול בניצולי השואה על ידי צוות השירות הסוציאלי בשנים 2009-2010

סיכום

לאור העלייה באיתור וטיפול בניצולי השואה, נראה, כי תוכנית המחשב הנה כלי יעיל וחשוב באיתור הניצולים המאושפדים. השימוש בתוכנה נמצא בתהליך הטמעה בקרב העובדים הסוציאליים, תוך התייעלות מתמדת, למידה מהניסיון, העלאת המודעות לאיתור הניצולים בקרב צוותי עבודה אחרים בבית החולים ושילוב השימוש בכלי בתהליכי שחרור מתוכנן. כמו כן, נראה כי הדרכת העובדים סוציאליים מעלה את רמת המקצועיות, משפרת את איכות העבודה ותורמת רבות למטפלים. יש צורך בהרחבת ההדרכה לשאר הצוותים בבית החולים על מנת להגיש טיפול טוב יותר לניצולים ובני משפחתם. קיימת חשיבות בהרחבת התוכנית לעבודה עם מתנדבים ועבודה קבוצתית.